

**Ringsted – Femern Banen
Projekteringsfasen, NIRAS + Rambøll**

Notat

Dato 07-05-2014

RFB_05_03_04_Nr1501 Naturvurdering af perron på Rødby Station

Indledende foreløbig vurdering af påvirkning af natlyssværmer ved etablering af ny midlertidig perron ved Rødby Færgehavn

1	Indledning.....	2
2	Projektbeskrivelse	2
3	Natur i projektområdet	4
3.1	Bilag IV arten natlyssværmer.....	4
3.2	Botanik	5
3.3	Øvrige Bilag IV arter.....	6
4	Vurdering	7
4.1	Naturpleje	7
5	Konklusion	8

Udført	09-04-14	MAC/LGO
Kontrol	10-04-14	JBN
Godkendt	07-05-14	KVL

1 Indledning

Dette notat indeholder en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 11 stk. 1, der belyser, om etablering af en ny midlertidig perron på Rødby Færgehavn kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV arten natlyssværmer. Denne vurdering kaldes en indledende ”foreløbig vurdering”.

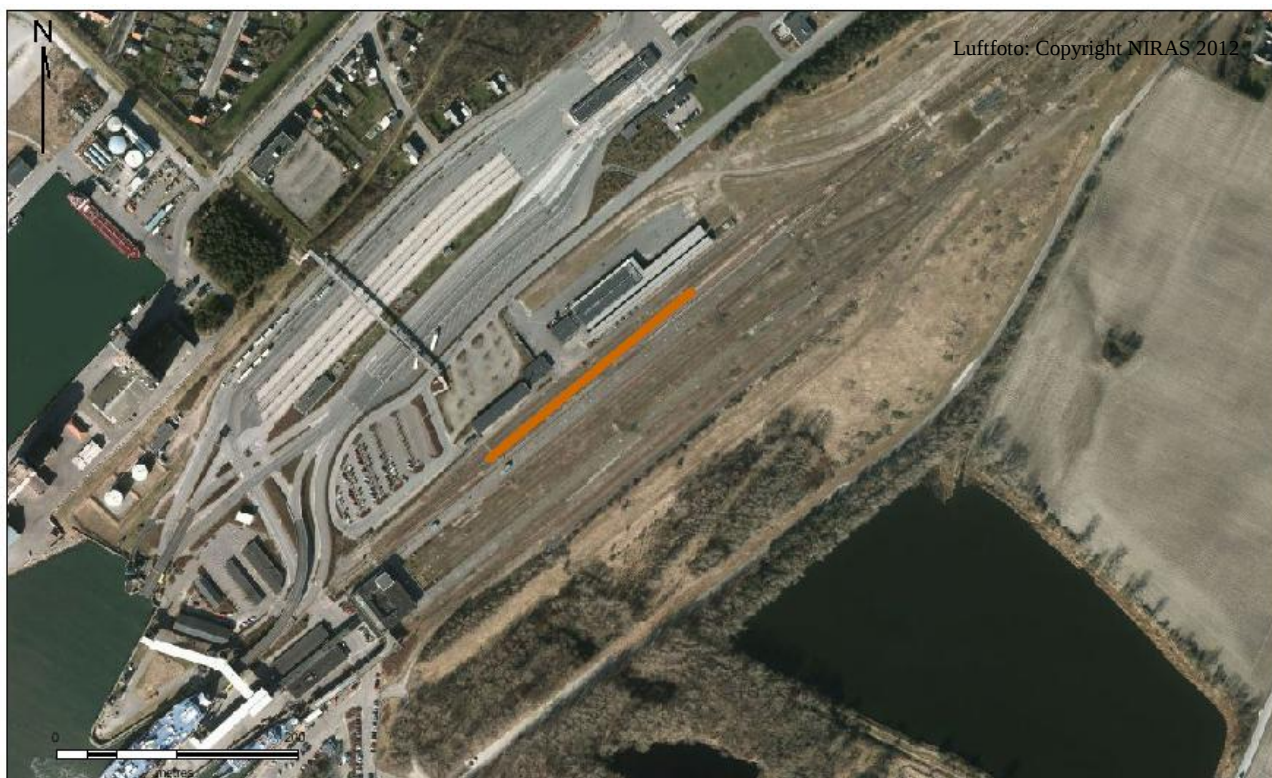
Der må ikke gives tilladelse til projekter, som kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV arter. Ved vurderingen lægges en bred økologisk betragtning af yngle- og rasteområder til grund, det vil sige at vurderingerne fokuserer på om områdets økologisk funktionalitet kan opretholdes. Vurderingerne foretages for både anlægs- og driftsfase.

2 Projektbeskrivelse

Projektet omfatter etablering af en ny midlertidig perron ved Rødby Færgehavn /1/. Formålet med etablering af perronen er, at i perioder med sperspærring af banen på Lolland, skal togpassagerer mod København (fra færgen) kunne skifte til busser på Rødby Station.

Som det er i dag, kan tog, der ankommer til Rødby med Scandlines, kun køre til perron ved spor 19. For at sikre, at tog fra færgerne kan køre til perron under alle forhold, skal der etableres en ny midlertidig perron ved spor 20 for disse tog.

Perronen skal kunne ibrugtages senest 1. november 2014.

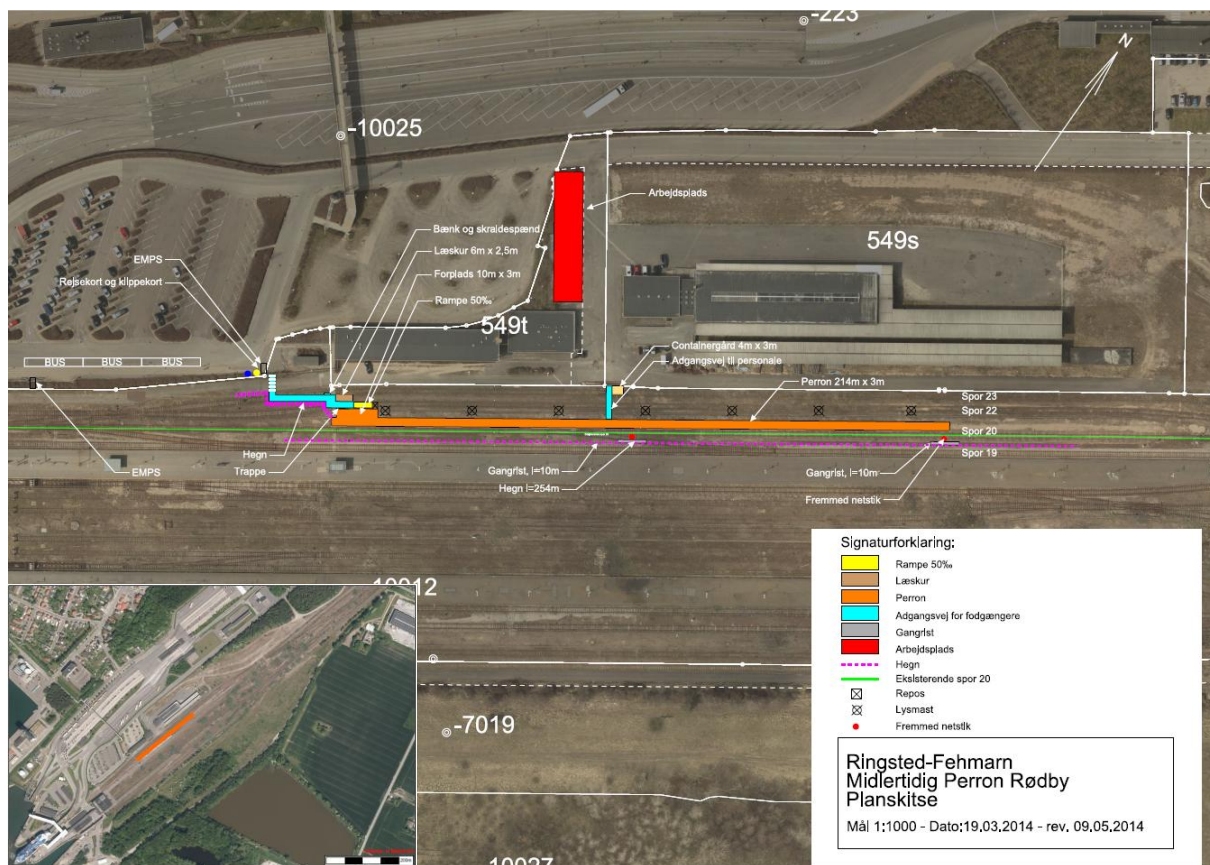
Figur 1. Placering af ny midlertidig perron ved Rødby Havn.

Den nye midlertidige perron skal være 214 m lang og 3 m bred. I hver ende laves en 10 m lang zone hvor perronen er 6 m bred. Desuden etableres trappe, rampe, læskur, samt asfalteret adgangsvej, se Figur 2. I alt vurderes projektet at omfatte 2.475 m².

- Perron 2.340 m²
- Trappe og rampe 40 m²
- Læskur og forplads 45 m²
- Asfalteret adgangsvej 50 m²

Fundering af den midlertidige perron udføres med træpæle og etableres ved forboring med sneglebor og omstøbning af pæle. Perronen udføres som træperron med skridsikker belægning. Der etableres lys i hele perronens længde. Overskudsjord bortskaffes til kartering.

Den nye midlertidige perron vil efterfølgende blive fjernet som en del af den samlede nedlukning af Rødby Station, når den faste forbindelse er taget i anvendelse.

Figur 2. Indretning af ny perron ved Rødby Havn.

3 Natur i projektområdet

Baneterrænet omkring Rødby Færgehavn er biologisk helt særligt og har høj biologisk værdi. Det store rangeringsområde med åben stenet jordbund har et helt særligt og varmt mikroklima, da skærver, sveller og skinner lagrer varme i dagtimerne og frigiver den om aftenen. Det varme mikroklima og nærheden til det europæiske kontinent medfører, at området huser mange arter af insekter og edderkopper, som ellers er sjældne i Danmark. Der er således i alt 15 arter af insekter, edderkopper og mejere, der udelukkende forekommer i dette område og ingen andre steder i Danmark. En af de sjældne arter er natlyssværmer, som er særligt beskyttet af habitatdirektivets bilag IV /2/. Natlyssværmer er endvidere fredet jf. artsfredningsbekendtgørelsen (BEK nr. 330 af 19/03/2013).

3.1 Bilag IV arten natlyssværmer

Natlyssværmer (*Proserpinus Proserpina*) er opført på bilag IV i habitatdirektivet (bilag IV art). Arter på habitatdirektivets bilag IV er af interesse for det Europæiske Fællesskab og har således streng beskyttelse. De nødvendige beskyttelsesforanstaltninger er beskrevet i artikel 12 og 13 i direktivet. Det er strafbart at skade arterne på habitatdirektivets bilag IV eller deres yngle- og rastepladser.

Natlyssværmer blev fundet første gang i Danmark i 2005 ved Bøtø på Falster og på baneterrænet ved Rødby Færgehavn. Efterfølgende fund dokumenterer, at arten har etableret en ynglebestand ved Rødby Færgehavn, og den er således anerkendt som hjemmehørende art og dermed omfattet af beskyttelsesforanstaltningerne. Baneområdet ved Rødby Færgehavn er det vigtigste og måske eneste yngleområde i Danmark. Natlyssværmer overvåges ikke i NOVANA-programmet, og der foreligger ikke tilstrækkeligt datagrundlag til en vurdering af bevaringsstatus, som derfor er vurderet som ukendt for arten /3/.

Natlyssværmer er en aftensværmer, der flyver ved daggry og skumring. Natlyssværmer lever både på fugtige og tørre lokaliteter, som enge, langs søer og vandløb, skovlysninger, overdrev, heder og ikke mindst på brakmarker. Larven lever på forskellige arter af dueurt (*Epilobium* sp.) især gederams (*Epilobium angustifolium*) og desuden undtagelsesvis på natlys (*Oenothera* sp.). Natlyssværmer har, gennem sin gode spredningsevne, været i markant fremgang i Mellemeuropa, hvor den især koloniserer sandede brakmarker med gederams. De danske fund vurderes således at være et resultat af denne spredning i kombination med klimamæssige ændringer.

Figur 3 Natlyssværmer på blomstrende slangehoved i området /1/.

Natlyssværmer forekommer spredt på baneområdet. På Figur 4 er angivet steder, hvor den med sikkerhed er set i 2010-2012. Der er kun fundet larver på selve baneterrænet. Iagttagelserne syd og øst for baneterrænet er af fouragerende eksemplarer af natlyssværmer, der strejfer fra baneterrænet. Nord for broen (Færgevej) er den ikke systematisk eftersøgt /4/, men feltobservationer fra 2012 har også vist forekomster nord for Færgevej /5/.

Figur 4 Sikre observationer af natlyssværmer i 2010-2012 i forhold til beliggenhed af midlertidig ny perron (vist med orange streg).

3.2 Botanik

Floraen i området er domineret af overdrevsarter blandet med mange havearter og indførte arter. Dele af området vurderes potentielt at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som beskyttet overdrev. Beskyttet overdrev defineres som lysåben, græs- og urtedomineret vegetation på tør bund, typisk med græsning eller høslæt som kulturpåvirkning eller uden landbrugsmæssig drift. Vejskranter og jernbaneskråninger registreres ikke som overdrev.

Listen over overdrevsarter omfatter f.eks. nikkende limurt, klæbrig limurt, gul snerre, liden sneglebælg, rundbælg, slangehoved, merian, voldt看ian, filtbladet kongelys, bitter bakkestjerne, fåresvingel og hjertegræs.

Figur 5. Stenet jordbund med enkelte planter på baneterrænet i Rødby Færgehavn. Foto NIRAS 2012.

3.3 Øvrige Bilag IV arter

Andre bilag IV arter, som forekommer på baneområdet eller i nærområdet (registreret under kortlægningen af området for Femern A/S i 2009):

- Padder: Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*), grønbroget tudse (*Bufo viridis*), spidssnudet frø (*Rana arvalis*) og springfrø (*Rana dalmatina*).
- Flagermus: Vandflagermus (*Myotis daubentonii*), pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*), dværgflagermus (*Pipistrellus pygmaeus*), brunflagermus (*Nyctalus noctula*), sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) og langøret flagermus (*Plecotus auritus*). Langøret flagermus blev ikke registreret 2009. Det er muligt, at andre flagermusarter forekommer. Alle danske flagermusarter er listet i habitatdirektivets bilag IV.

Nedenfor er anført arter, som ved kortlægningen i 2009 blev eftersøgt, men ikke fundet. Tidligere registreringer af arterne i området betyder, at de potentielt kan forekomme. Selv om arterne ikke blev fundet ved kortlægningen, kan de forekomme og kan være blevet overset:

- Løgfrø blev registreret nær Lundegårde, som ligger ved jernbanen ca. 4 km nord for baneområdet i 2003. Ifølge Miljøcenter Nykøbing (2009) er arten muligvis set igen i 2004.
- Strandtudse forekommer nogle kilometer vest for baneområdet.

Disse arter vurderes ikke at blive påvirket af etablering af den midlertidige perron, da der ikke vurderes at være potentielle yngle- og rastesteder indenfor projektområdet. Der vurderes derfor ikke yderligere på ovenstående arter i dette notat.

4 Vurdering

For forekomster af bilag IV arter uden for § 3 beskyttede områder er Naturstyrelsen myndighed.

Området på baneterrænet, hvor den midlertidige perron skal etableres, ligger op ad de eksisterende aktive spor og meget tæt på området med registreringer af natlyssværmer fra 2010-2012 jævnfør fig. 4. Området vurderes at have høj værdi for natlyssværmer, da der er bar jord og arealet ikke er tilgroet med buske. Det vurderes således, at arealet, der fjernes ved etablering af den midlertidige perron, potentielt er raste- og ynglested for natlyssværmer.

Det samlede areal af baneterrænet er ca. 13,8 ha, hvor natlyssværmeren potentielt har raste- og ynglesteder. Området syd for Færgevej er ca. 10,3 ha, og området nord for Færgevej er ca. 3,5 ha. Da arealet af den nye midlertidige perron mv. er 2.750 m², udgør den knapt 2% af det samlede areal af baneterrænet.

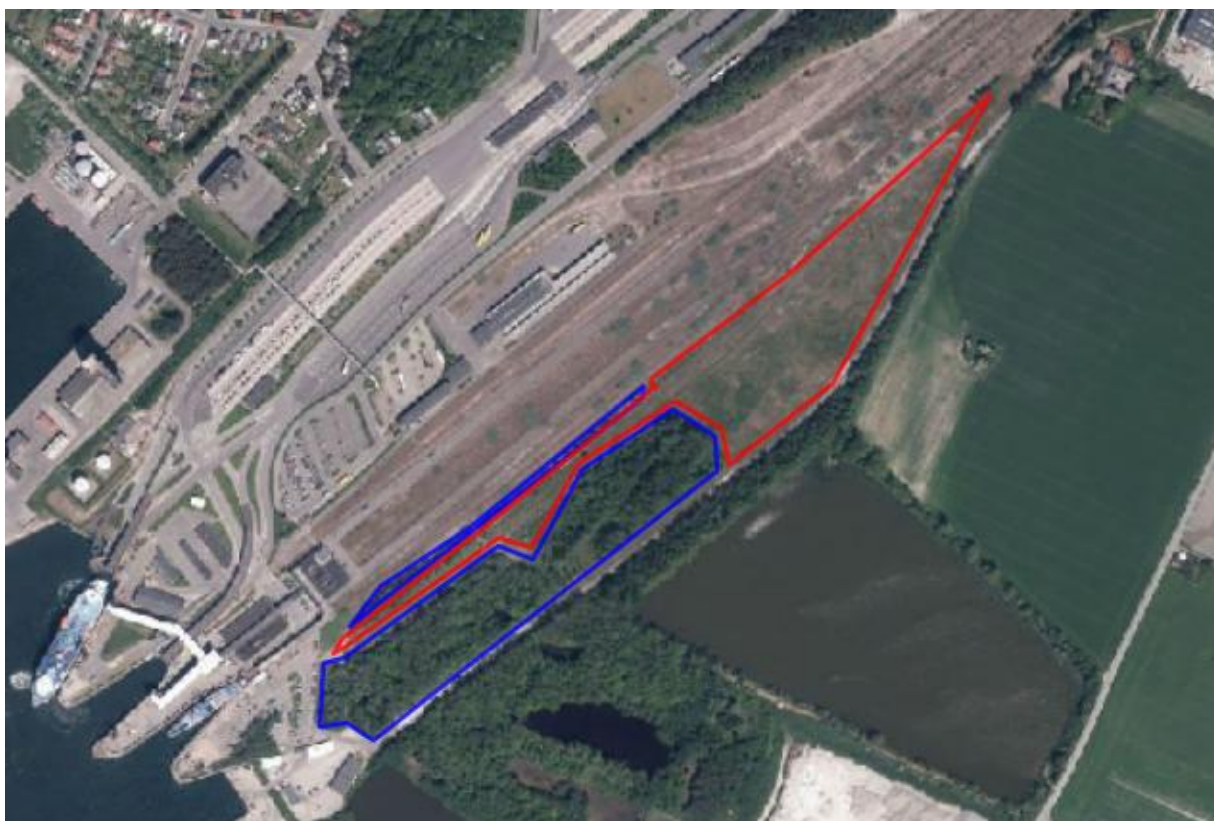
Det vurderes, at den økologiske funktionalitet af levestedet for natlyssværmer kan opretholdes, såfremt et delområde af stationsområdet bevares som naturområde og der sker en naturpleje, der fremmer raste- og ynglesteder for natlyssværmer, som beskrevet herunder.

Konsekvenserne som følge af en oprydning på stationsarealet, når den faste forbindelse er taget i anvendelse må vurderes nærmere, når der foreligger et konkret projekt herfor.

4.1 Naturpleje

På baneterrænet er der i dag store områder med bar jord, lavtvoksende og nøjsomme plantearter og pionerplanter. På baggrund af de eksisterende biologiske værdier i området anbefales det, at foretage naturpleje på en mindre del af området, som er angivet på Figur 5 indtil den midlertidige perron fjernes. Arealet af det med rødt markerede område er ca. 3,5 ha.

Den sydligste del af området er sprunget i skov med større træer. Her skal der af hensyn til områdets øvrige dyreliv (herunder flagermus) og for at bevare diversiteten i området ikke ske rydninger. Ved aktiv pleje af en mindre del af området (vist med rød markering på Figur 5) sikres mod tilgroning i høje græsser og krat, og der skabes en mosaik af forskellige biotoper, hvor den høje biologiske værdi og biodiversitet bevares. Det skal sikres, at der altid er områder med bar jord. Det kan gøres ved at rydde ny opvækst af træer og harve jorden. Plejen skal tilpasses målet om at opretholde områder med bar jord eller sparsomt bevokset. Plejen gentages derfor med intervaller, således at området holdes træfrit. Det vurderes dog samtidig at være vigtigt, at opretholde en mosaik med mindre delområder med græs, krat og buske. Det kan f.eks. ske ved at pleje ca. 0,5 ha af området og 1-2 år efter pleje et tilsvarende areal osv. i den tid projektet varer. Plejen skal tilpasses, så den tager hensyn til forekomsten af sjældne planter og evt. beskyttet overdrev og således efter nærmere aftale med Lolland Kommune og Naturstyrelsen.

Figur 5. Red rød er angivet område hvor der kan naturplejeforanstaltninger med rydning af beplantning indenfor delområde 4. Blå signatur er områder med større træer, der skal bevares af hensyn til diversitet og øvrigt dyreliv i området. © Geodatastyrelsen (Arealinfo)

5 Konklusion

Det vurderes, at områdets økologiske funktionalitet for natlyssværmer kan opretholdes, hvis en mindre del af delområde 4 jævnfør figur 5 reetableres og bevares som lysåbent naturområde med naturpleje. Ved aktiv pleje af området sikres mod tilgroning og der skabes en mosaik af forskellige biotoper, hvor den høje biologiske værdi og biodiversitet bevares.

Referencer

- /1/ Ringsted – Femern banen, projekteringsfasen. Rødby Midlertidig Perron. Marts 2014.
- /2/ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen)
- /3/ Fredshavn, J. et al. 2014. Bevaringsstatus for naturtyper og arter. Habitatdirektivets Artikel 17 rapportering. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Videnskabelig rapport fra DCE nr. 98 <http://dce2.au.dk/pub/SR98.pdf>.
- /4/ Jan Fischer Rasmussen, mail til Klaus V. Larsen v. Banedanmark d. 13. juni 2012.
- /5/ Jan Pedersen, pers. Kommentar.